

Sygn. akt

III AUa 581/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **11 lutego 2016 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Barbara Gonera
	Sędziowie:	SSA Alicja Podczaska (spr.) del. SSO Lucyna Oleszek
	Protokolant	st. sekr. sądowy Anna Kuźniar

po rozpoznaniu w dniu **11 lutego 2016 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **Z. A.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.**

o emeryturę

na skutek apelacji wnioskodawcy

od wyroku **Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu**

z dnia **9 kwietnia 2015 r.** sygn. akt **III U 1361/14**

I. oddala apelację ,

II. zasądza od Z. A. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. kwotę 120 zł (słownie: sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym .

UZASADNIENIE

Decyzją z 30.10.2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił Z. A. prawa do emerytury

w obniżonym wieku emerytalnym na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (j. t. Dz. U. z 2013 r., poz. 1440) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8 poz.43 ze zm.)

Uzasadniając decyzję wskazano, że wnioskodawca na dzień 1.01.1999 r. wykazał 19 lat 5 miesięcy i 27 dni pracy w warunkach szczególnych. Wykazał na ten dzień 23 lata 11 miesięcy i 8 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Powołując się na przepis art. 184 ustawy emerytalnej oraz § 4 w/w rozp. RM organ rentowy wskazał, że wnioskodawca nie osiągnął wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego na dzień 1.01.1999 r. tj. 25 lat i dlatego prawa do emerytury odmówiono.

W odwołaniu od powyższej decyzji Z. A. domagał się przyznania prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych, z uwzględnieniem 7 lat pracy na stanowisku maszynisty przy przeliczeniu tego okresu według współczynnika 1,4 za każdy rok pracy. Wnioskodawca wskazywał na treść przepisu art. 43 ust.2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS.

Organ rentowy wnosił o oddalenie odwołania, podtrzymując argumenty zawarte w zaskarżonej decyzji. Wskazywał, że wnioskodawca nie osiągnął powszechnego wieku emerytalnego i dlatego jego wniosek został rozpatrzony na podstawie przepisu art. 184 w zw. z art. 32 ustawy emerytalno-rentowej oraz art. 4 cyt. rozporządzenia. RM. W ocenie organu rentowego wnioskodawca spełnił warunek wieku (60 lat), nie przystąpił do OFE i wykazał 15 lat pracy w szczególnych warunkach liczone na dzień 1.01.1999 r. Odnosząc się do przedłożonych dokumentów organ rentowy wskazał, że z zaświadczenia sporządzonego przez PKP w dniu 3.12.2014 r. wynika, że w okresie od 1.08.1979 r. do 31.07.1986 r. wnioskodawca był zatrudniony na stanowisku maszynisty ciężkich maszyn nawierzchniowych i budowlanych, a więc nie wykonywał prac określonych w art. 43 ust. 2 ustawy emerytalno-rentowej, dających możliwość przeliczenia roku zatrudnienia na 14 miesięcy. W ocenie organu rentowego również w pozostałych okresach zatrudnienia na kolei, wnioskodawca nie wykonywał prac pozwalających na zastosowanie przelicznika 1 rok i 14 miesięcy za każdy rok pracy.

Sąd Okręgowy ustalił stan faktyczny:

Wnioskodawca Z. A. ur. (...), złożył w dniu 4.09.2014 r. wniosek o przyznanie prawa do emerytury. Poza sporem pozostaje, że na dzień 1.01.1999 r. wnioskodawca wykazał 19 lat 5 miesięcy i 27 dni pracy w warunkach szczególnych, nie przystąpił do OFE.

Spór w niniejszym postępowaniu dotyczył okoliczności czy wnioskodawca na dzień 1.01.1999 r. wykazał 25 letni okres składkowy i nieskładkowy, przy czym poza sporem pozostaje iż na ten dzień wnioskodawca wykazał okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze 23 lat 11 miesięcy i 8 dni.

Wnioskodawca przedłożył świadectwo pracy wydane przez PKP S.A. dnia 31.03.2001 r., w którym stwierdzono, iż był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy od 1.02.1979r. do 31.03.2001 r., w tym :

- 1. od 1.02.1979 r. do 31.07.1979 r. na stanowisku rzemieślnik specjalista,*
- 2. od 1.08.1979 r. do 31.07.1986 r. na stanowisku maszynista maszyn,*
- 3. od 1.08.1986 r. do 31.08.1987 r. na stanowisku kierownik robót,*

4. od 1.09.1987 r. do 31.03.2001 r. na stanowisku starszy mistrz

W zaświadczeniu z 3.12.2014 r. pracodawca PKP S.A. stwierdził, że wnioskodawca w okresie od 1.08.1979 r. do 31.07.1986 r. był zatrudniony na stanowisku maszynisty ciężkich maszyn nawierzchniowych i budowlanych.

W ocenie Sądu Okręgowego wnioskodawca nie wykazał, iż w spornym okresie od 1.08.1979 r. do 31.07.1986 r. wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracę opisaną w przepisie art. 43 ust. 2 ustawy emerytalno-rentowej. Po wierzone mu w spornym okresie pracy stanowisko nie odpowiada stanowiskom określonym w przepisie art. 43 ustawy emerytalno-rentowej. Z zaświadczenia przedłożonego przez wnioskodawcę w toku postępowania przed organem rentowym nie wynika, że wnioskodawca wykonywał pracę na parowym, spalinowym, bądź elektrycznym pojeździe trakcyjnym w drużynach konduktorskich, bądź na stanowiskach manewrowych lub ustawiacza. Z treści tego dokumentu wynika natomiast, że wnioskodawca w okresie spornym wykonywał pracę maszynisty ciężkich maszyn nawierzchniowych i budowlanych, co nie odpowiada pracy opisanym w art. 43 ustawy.

Ponadto w ocenie Sądu przepis art. 43 ust. 2 ustawy emerytalno-rentowej nie stanowi podstawy do przyjęcia przelicznika 1,4 za każdy rok pracy, przy ustalaniu wymiaru okresów składkowych i nieskładkowych na dzień 1.01.

1999 r. w zakresie niezbędnym do przyznania prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy uznał, że wnioskodawca w toku postępowania nie wykazał, że w spornym okresie wykonywał pracę wymienioną w art. 43 ustawy emerytalno-rentowej. Nie spełnił więc wszystkich przesłanek nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, bowiem nie wykazał 25-letniego okresu składkowego i nieskładkowego na dzień 1.01.1999 r.

Z tych względów Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu wyrokiem z dnia 9 kwietnia 2015 r. oddalił odwołanie.

Powyższy wyrok w całości zaskarżył apelacją sporządzoną przez swojego pełnomocnika procesowego wnioskodawca Z. A..

Apelacja formułuje zarzut naruszenia przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy, tj.

1. art. 224 § 1 i art. 232 zd. 2 w zw. z art. 278 § 1 KPC poprzez brak dopuszczenia z urzędu dowodu z opinii biegłego zakresu kolejnictwa, mimo iż w świetle ustalonych okoliczności faktycznych konieczność przeprowadzenia dowodu na okoliczność ustalenia czy ciężka maszyna nawierzchniowa i budowlana jest jednocześnie parowym, spalinowym, bądź elektrycznym pojazdem trakcyjnym jest oczywista z punktu widzenia wyjaśnienia sprawy,

2. art. 5, 227, 232, 278 § 1 KPC poprzez zaniechanie pouczenia powoda o możliwości zgłoszenia dowodu z opinii biegłego z zakresu BHP w kolejnictwie i zaniechanie dopuszczenia z urzędu opinii biegłego podczas gdy uzasadnione wątpliwości czy praca maszynisty ciężkich maszyn nawierzchniowych i budowlanych odpowiada wykonywaniu pracy na parowym, spalinowym, bądź elektrycznym pojeździe trakcyjnym określonej art. 43 ustawy o emeryturach

i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych powinien albo pouczyć wnioskodawcę występującego bez profesjonalnego pełnomocnika o możliwości zgłoszenia dowodu z opinii biegłego, albo dopuścić ten dowód z urzędu,

3. art. 328 § 2 KPC polegające na braku ustaleń w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku jaką pracą w okresie od 01.08.1979 r. do 31.07.1986 r. rzeczywiście wykonywał odwołujący, a tym samym brak jednoznacznych ustaleń czy była to praca maszynisty ciężkich kolejowych maszyn nawierzchniowych i budowlanych,

4. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 43 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, poprzez jego niezastosowanie co skutkowało błędnym wyliczeniem okresów składkowych i nieskładkowych.

Apelacja zawiera wniosek o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku oraz stwierdzenie, że odwołujący się Z. A. ma prawo do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych;

2. ewentualnie o uchylene wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, w przypadku stwierdzenia przez Sąd II instancji nierozpoznania istoty sprawy przez Sąd I instancji;

3. nadto o przeprowadzenie dowodów z zeznań wskazanych świadków :

a) na okoliczność wykonywania przez wnioskodawcę pracy w PKP i jej charakteru w okresie od 01.08.1979r. do 31.07.1986 r.,

b) opinii biegłego z zakresu BHP; na okoliczność ustalenia czy wykonywana na stanowisku maszynisty ciężkich maszyn nawierzchni i budowlanych odpowiada wykonywaniu pracy na parowym, spalinowym bądź elektrycznym pojeździe trakcyjnym;

4. o przeprowadzenie rozprawy także pod nieobecność odwołującego się lub jego pełnomocnika.

Organ rentowy wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie od strony przeciwnej zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za drugą instancję.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje :

Apelacja wnioskodawcy jako bezzasadna nie mogła odnieść zamierzonego skutku , zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego jest bowiem prawidłowy i nie narusza prawa .

Przedmiotem sporu było uprawnienie wnioskodawcy Z. A. do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym na podstawie art. 184 i 32 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS oraz przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 ze zm .) . Poza sporem pozostawało spełnienie przez wnioskodawcę ustawowego warunku wymaganego wieku , wykazania okresów co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych, nie przystąpienia do OFE . Spornym pozostawało spełnienie przez wnioskodawcę warunku wykazania 25-letniego okresu ubezpieczenia (okresów składkowych , nieskładkowych) przypadającego przed dniem 1.01.1999 r. Organ rentowy przyjął za wykazany powyższy okres w wymiarze 23 lat 11 miesięcy i 8 dni zgodnie z przedstawionymi dokumentami (świadectwa pracy) .

Wnioskodawca domagał się zaliczenia okresu swojego zatrudnienia na PKP w okresie od 1.08.1979 r. do 31.07.1986 r. na stanowisku „maszynista maszyn” w wymiarze 14 miesięcy za każdy pełny rok zatrudnienia na kolei , zgodnie z treścią art. 43 ust 2 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS .

Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu dysponując zaświadczeniem z 3.12.2014 r. wydanym przez PKP S.A. poświadczającym , że wnioskodawca w okresie od 1.08.1979 r. do 31.07.1986 r. był zatrudniony na stanowisku maszynisty ciężkich maszyn nawierzchniowych i budowlanych stwierdził , że wnioskodawca nie wykazał aby w powyższym spornym okresie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracę w trakcie zatrudnienia na kolei wymienianą w treści art. 43 ust 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS . Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku zawarł również ocenę , iż przepis art. 43 ust 2 ustawy emerytalno – rentowej nie stanowi podstawy do stosowania przyjętego w nim przelicznika okresów zatrudnienia przy ustalaniu na dzień 1.01.1999 r. okresów składkowych i nieskładkowych w zakresie niezbędnym do przyznania prawa do spornego świadczenia emerytalnego w obniżonym wieku .

Przedmiotem oceny Sądu Apelacyjnego w pierwszej kolejności było powołane powyżej stwierdzenie Sądu Okręgowego o braku możliwości stosowania art. 43 ust 2 ustawy emerytalno – rentowej do ustalenia ogólnego stażu ubezpieczeniowego wnioskodawcy na dzień 1.01.1999 r. występującego o ustalenie prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z uwagi na pracę w warunkach szczególnych .

W ocenie Sądu Apelacyjnego powołany wyżej przepis znajduje zastosowanie do ustalenia stażu ubezpieczeniowego wnioskodawcy w przedmiotowej sprawie z uwagi na brak ustawowego wyłączenia stosowania tego przepisu w tym zakresie .

Brak jest natomiast podstaw do stosowania art. 43 ust 2 do obliczenia kapitału początkowego ubezpieczeniowych urodzonych po dniu 1.01.1948 r. zgodnie z art. 173 ust 1 i 174 ust 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS , wobec braku stosownego szczegółowego zapisu ustawowego w przepisach o kapitale początkowym (por. wyrok SN z dnia 13 listopada 2013 r. I UK 154/13 publ. OSNP 2014/10/150) .

Przechodząc do sporu w zakresie zakwestionowania przez skarżącego oceny prawnej dokonanej przez Sąd I instancji w której to ocenie Sąd ten uznał, że wykonywana przez ubezpieczonego w spornym okresie praca w charakterze maszynisty ciężkich maszyn nawierzchniowych i budowlanych nie spełnia dyspozycji przepisu art. 43 ust 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w tym zakresie Sąd Apelacyjny w całości podziela zarówno ustalenia , jak również stanowisko i ocenę prawną zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia .

Sprawa jest na tyle oczywista , że brak było podstaw do przeprowadzenia przez Sąd dowodu z opinii biegłego z zakresu kolejnictwa jak również z prowadzenia dowodu z zeznań świadków na okoliczność charakteru pracy świadczonej na rzecz PKP przez wnioskodawcę w objętym sporem okresie .

Należy przypomnieć , iż ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS , weszła w życie od 1.01.1999 r. a w szczególności jej art. 43 ust 2 , analogiczny w treści do przepisu art. 6 ust 2 ustawy z dnia 28 kwietnia

1983 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin , która przestała obowiązywać z dniem 1.01.1999 r.

Istnieje jednak orzecznictwo sądowe interpretujące pojęcie zatrudnienia „na parowych , spalinowych lub elektrycznych pojazdach trakcyjnych” uprawniającego do stosowania przelicznika każdego pełnego roku stałej pracy o takim charakterze na kolei jako 14 miesięcy zatrudnienia .

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 14 maja 1997 r. w sprawie sygn. II UKN 110/97 (publ. OSNP 1998/5/162) stwierdził wyraźnie , że „pojęcie takiego zatrudnienia obejmuje jedynie zwykłe pojazdy trakcyjne , tzn. przystosowane do kursowania w pociągach na ogólnych warunkach i przeznaczone do przewozu osób i przesyłek” .

Analizując akta osobowe wnioskodawcy z okresu jego zatrudnienia w PKP, Sąd Apelacyjny stwierdził , że wnioskodawca nigdy nie zdobył uprawnień maszynisty pojazdów trakcyjnych taboru zwykłego , które zgodnie z Zarządzeniem Ministra Komunikacji Nr 83 z dnia 6 czerwca 1970 r. (obowiązującego w PKP w okresie objętym sporem) stanowiły pojazdy szynowe przystosowane do kursowania w pociągach na ogólnych warunkach i przystosowane do przewożenia osób i przesyłek . Do taboru zwykłego należały pojazdy trakcyjne (lokomotywy wszystkich typów) oraz tabor wagonowy . Natomiast tabor specjalny stanowiły pojazdy , których budowa zezwala na kursowanie w pociągach pod pewnymi warunkami (miejsce , szybkość jazdy) a które przeznaczone są do prac budowlano – remontowych , ratunkowych i innych , (§ 6 pkt 3 Przepisów ruchu wydanych na podstawie delegacji z art. 5 ust 1 ustawy z 2 grudnia 1960 r. o kolejach (Dz. U. z 1989 r. Nr 52 . poz. 310 ze zm.) . Wnioskodawca , jak wynika z jego akt osobowych w lipcu 1972 r. zdał egzamin i uzyskał uprawnienia : maszynisty automatycznych podbijarek torów i rozjazdów .

W dniu 28.07.1986 r. uzyskał świadectwo egzaminu w kierunku mechanizacji robót .

Praca wnioskodawcy na rzecz PKP w objętym sporem okresie była pracą w Oddziale Drogowym PKPZ.i PKP L. głównie przy remontach i układaniu torowisk . Jako maszynista ciężkich maszyn nawierzchniowych i budowlanych mógł on kierować wyłącznie pojazdami stanowiącymi tabor specjalny oraz pojazdami pomocniczymi (pojazdy szynowe których budowa nie pozwala na włączenie do składów pociągów np. maszyny budowlane na kołach, ciągniki drezyny - § 6 pkt 3 Przepisów ruchu) .

Brak jest więc w ocenie Sądu Apelacyjnego jakichkolwiek podstaw faktycznych i prawnych do ustalenia , że wnioskodawca w objętym sporem okresie był zatrudniony na zwykłych pojazdach trakcyjnych tzn. przystosowanych do kursowania w pociągach na ogólnych warunkach i przeznaczonych do przewozu osób i przesyłek . Tylko bowiem takie zatrudnienie na kolei uprawnia do stosowania przelicznika przyjętego w treści art. 43 ust 2 ustawy emerytalno – rentowej .

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny uznał , że postępowanie przeprowadzone przez Sąd I instancji nie naruszało przepisów prawa procesowego powołanych w apelacji , a zaskarżony wyrok nie naruszył przepisów prawa materialnego powołanych tamże .

Przedstawiona w apelacji argumentacja nie wnosi do sprawy żadnych nowych okoliczności faktycznych czy prawnych , mogących stanowić podstawę zmiany zaskarżonego orzeczenia stanowi jedynie polemikę z dokonaną przez Sąd I instancji w ramach swobodnej oceny dowodów interpretacją przepisów ustawy w objętym sporem zakresie .

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny z mocy art. 385 k. p. c. uznając apelację za bezzasadną orzekł o jej oddaleniu . Orzeczenie o kosztach wydano zgodnie z treścią art. 98 k. p. c. i art. 109 k. p. c. w zw. z § 12 ust 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych ... (t. jedn. Dz. U. 2013 r. Nr 490 ze zm.) .